

امیدارینده

نشریه اختصاصی جمعیت و خانواده | سال اول شماره ۶ | آبان ۱۴۰۲

۱- جای خالی را پر کنید.

در بیخ است که ویران شود.

امیدآینده

نشریه اختصاصی جمعیت و خانواده

صاحب امتیاز: ستاد ملی جمعیت سازمان تبلیغات اسلامی

سال اول / شماره ششم / آبان ۱۴۰۲

موضوع: ایفاد سیاسی-ملی فرزندان

سردبیر: جواد حجت

ویراستار: حمید وحیدی

نوع انتشار: دیجیتال

طراح و صفحه آرا: استودیو میز / میلاد جوادی

ارتباط با ما: @omid_ayandeh

• درآمد

یکی از عناصری که آحاد مردم جامعه را به هم پیوند می دهد «هویت ملی» است. «ایران» برای ما یادآور افتخارات و ارزش هایی از دل تاریخ چند هزار ساله تا امروز است. تصور اینکه روزی ممکن است این هویت بی معنی شود و نسل «ایرانی» متقرض گردد، وحشتناک است! یعنی ممکنه؟! مگه میشه؟! با چه وسیله ای؟! حمله ی نظامی؟! در دفاع مقدس که همه دیدند دشمن نمی تواند ما را نابود کند... یک ویروس آزمایشگاهی بدتر از کرونا در راه است؟! نه...

ادامه ی سیاست غلطی که برای تحدید جمعیت طراحی شده بود، می تواند نسل ایرانی را از زمین بردارد و زندگی در «سرزمین ایران» را ناممکن کند.

• آیامی دانید؟

برژینسکی (از تحلیل گران برجسته ی آمریکایی) در مصاحبه ی با وال استریت ژورنال در سال ۲۰۱۰ پیرامون موضوع هسته ای ایران می گوید باید مذاکرات را طولانی و زمان بر کرد؛ چراکه تغییرات جمعیتی در ایران به نفع آمریکا بوده و با چنین روندی در آینده ای نه چندان دور می توان بدون جنگ بر ایران و تجهیزات آن سلطه پیدا کرد!

◆ برژینسکی: بجای حمله به فکر تغییر نسل در ایران باشید ◆

برژینسکی سیاستمدار کهنه کار آمریکایی در مصاحبه ای با روزنامه وال استریت ژورنال درباره نحوه برخورد با ایران چنین می گوید: «از فکر کردن به حمله پیش دستانه علیه تأسیسات هسته ای ایران بپرهیزید و گفت وگوها را با تهران حفظ کنید. بالاتر از همه، بازی طولانی مدتی را انجام دهید؛ چون زمان و آمارهای جمعیتی و تغییر نسل در ایران به نفع رژیم کنونی نیست.»

پس باید به مسأله ای که اینچنین واکنش و تأمل سیاستمدار آمریکایی را در پی داشته است به دقت توجه کرد و نباید از آن غافل شد. وقتی این سیاستمدار باتجربه، تا این حد از کاهش موالید، خرسند و به نتایجش امیدوار است، نباید از آن غفلت ورزید و برای نجات کشور، سستی کرد. روزنامه وال استریت ژورنال، گفتگو با برژینسکی، مارس ۲۰۰۹ م.

شما کنشگران حوزه جمعیت می توانید خاطرات یا اخبار فعالیت های خود را برای ما ارسال کنید.

• فهرست

۳	درآمد
۴	هنوز درک نکرده اند مسئله چیست!
۴	نتایج دلگرم کننده نیست...
۵	سند جنگ جهانی جمعیتی آمریکا
۶	تفسیر سیاست جمعیتی، به نفع مردم
۶	نوبت جهاد ماست
۷	چگونه فرهنگ کم فرزندی به جامعه تحمیل شد؟
۷	پیامد های سیاسی کاهش جمعیت
۷	معرفی کتاب
۷	باتلاق جمعیتی که کره جنوبی در آن افتاد

به نظر شما شماره بعدی نشریه امیدآینده به چه موضوعی اختصاص دارد...؟ پاسخ و پیشنهاد خود را به شماره ۳۰۰۰۲۳۴۹۶۶۲ ارسال کنید.

● هنوز درک نکرده اند مسئله چیست! (گفتاری از دکتر بانکی پور فرد؛ نماینده مجلس شورای اسلامی)

برای شنیدن پادگست این مطلب بازگردوبسوروا سکن کنید.

مشکل اصلی در کشور پیرامون موضوع پیری جمعیت، عدم درک نسبت به واقعیت قضیه است (اعم از مسئولین، نخبگان، علما و...). حداکثر چیزی که غالب مردم و نخبگان به آن واقف اند، این است که «جمعیت نشاندگی قوت و مزیت است» یا «جمعیت در اقتصاد اثر مثبت دارد». در واقع اتفاقی که الان رخ داده این است که افزایش جمعیت در ذهن مسئولین از «مذمت» به «مزیت» تبدیل شده است. مزیت بودن جمعیت، الزاماً افراد را به ضرورت و فوریت آن نمی رساند. مسئله‌ی فعلی ایران در جمعیت، اساساً افزایش جمعیت نیست؛ بلکه مسئله‌ی اصلی «هرم سنی جمعیت» است. (مثلاً اینکه جمعیت ایران چند میلیونی باشد خوب است؟ مسئله نیست). در بحران جمعیت محل بحث نیست. فلذا این مواجهه که «با تخصیص فلان بودجه، چقدر جمعیت زیاد می شود» یا «فعلاً از دیاد نسل مسئله‌ی اصلی کشور نیست»؛ در سال های بعد به آن بپردازیم «ناشی از عدم فهم درست مسئله است. شاخص اینکه بسیاری از مسئولین عمیق بحران جمعیت را درنیاخته اند این است که تعبیر رهبر معظم انقلاب «حفظه الله» که در مورد این بحران فرمودند، «تن نسان می لرزد» را درک نمی کنند. پیری جمعیت اثر بحرانی است که در تاریخ ایران بی سابقه است. (دکتر موسی حقانی (استاد تاریخ ایران) که بحران های تاریخ ایران را برمی شمارند، (اعم از قحطی بزرگ ایران، حمله ی مغول و...) اشاره دارند که در همه ی این بحران ها حداکثر ظرف ۳۰ سال مردم به زندگی عادی برگشته اند (در حالی که پیری جمعیت ۱۵۰ سال کشور را دچار چالش می کند)). بحثی که پیرامون این بحران وجود دارد سیاسی، فرهنگی، ارزشی و اعتقادی نیست. (منحصر در این ابعاد نبوده و خیلی کلان تر است). مثلاً در زلزله‌ی بم برای کسی مسئله این نبود

که آیا فرماندار آن تغییر کرد یا نه؛ یا اینکه متوقفیان این زلزله، چه دین و آئین و اخلاقی و گرایش سیاسی ای داشتند. مسئله‌ی اصلی در بم این بود که یک شهر و مردمش نابود شدند! در بحران جمعیت مسئله، «ایران» است؛ فارغ از اینکه چه حکومتی (اعم از قاجار، پهلوی، جمهوری اسلامی یا...) حاکم است یا در جمهوری اسلامی رئیس جمهور کیست. در قحطی بزرگ ایران (در جنگ جهانی اول توسط انگلیس) ۴۰٪ از مردم ایران تلف شدند. اما ۳۰ سال بعد زندگی به حالت عادی برگشت. مسئله‌ی پیری جمعیت این است که در نقطه‌ی مشترک همه‌ی مردم ایران که «سرزمین ایران» است، در صورت وقوع در تله‌ی جمعیتی، زیست در این سرزمین دچار بحرانی ۱۵۰ ساله خواهد شد که هیچ امکانی برای خروج از آن نبوده و پنج نسل را درگیر خواهد کرد. درصد سالمندان در کشور باید حدود ۷.۶٪ باشد. در حال حاضر این عدد بالای ۱۰٪ است! با همین روند در سال ۱۴۳۰، سالمندان ۲۰٪ و در سال ۱۴۳۰ سالمندان به ۳۰٪ کل جامعه خواهند رسید! زمان باقیمانده برای برون رفت از این بحران، ۵ سال است! (وگرنه وارد این سیاهچاله پیری جمعیت خواهیم شد). در این مدت باید مسیر جامعه تغییر کند.

سالمندی در ایران سه تفاوت عمده با سالمندی در نقاط دیگر دنیا دارد:

۱- سرعت پیری در جامعه‌ی ما بسیار بیشتر از کشورهای دیگر است. روند پیری در اروپا طی ۳۰۰ سال رخ داد و در ایران طی ۳۰ سال، اروپا در طی این مدت با مهاجری پیری به مرور تلاش کرد این مسئله را حل کند و نسل های دوم و سوم مهاجرین به اروپا کاملاً اروپایی می شدند. اما در ایران روند افزایش جمعیت (در دهه ۶۰) و کاهش جمعیت (بعد از جنگ تحمیلی) با افراط و تفریط همراه بود. بنابراین بحران پیری در اروپا یک روند با شیب ملایم است که به مرور می توان خود را با آن وفق داد. اما در ایران به جهت ناگهانی بودن این فرآیند، با چالهی جمعیتی مواجه هستیم که ناگهان زیر پای جامعه را خالی می کند.

۲- در منطقه‌ی ما، تنها ایران است که با این سرعت به سمت پیری می رود (در اروپا همه‌ی کشورها دچار این چالش شدند). فلذا پیری جمعیت در ایران و جوانی جمعیت در کشورهای اطراف ایران، خطر امنیتی ایجاد خواهد کرد. بدین نحو که پیری جمعیت و کاهش نیروی کار باعث می شود که به صورت «حمله ی نرم» وارد ایران شوند (به عنوان نیروی کار و یا به صورت «حمله ی سخت» به ایران حمله ی نظامی کنند (تاریخ نشان می دهد هرگاه ایران ضعیف شد، از طرف همسایگان مورد حمله قرار گرفته است)

۳- سالمندی در بسیاری کشورها بعد از توسعه‌ی آنها رقم خورده است و برای ایران قبل از توسعه در حال وقوع است. یعنی وضعیت اکثر کشورها شبیه یک فرد سالمند است که با وجود از دست دادن قوای جسمی، ثروت و املاک و امکانات فراوانی دارد. چنین شخصی با اینکه خود، توان و انگیزه‌ی جوانی را ندارد اما ثروت خود را به جریان انداخته و جوانان را به کار می گیرد. اما ایران ثروتمند نیست که بخواهد در شرایط پیری جمعیت اینگونه عمل کند.

● نتایج دلگرم کننده نیست!

دلیل چهارم (ضرورت رشد اقتصادی) هم اینکه ما امروز در کشورمان جوان خیلی داریم اما آیا فردا هم همین اندازه جوان خواهیم داشت؟ معلوم نیست. با این وضعی که من مشاهده می کنم، با این همه تأکیدی هم که کردیم. در عین حال نتایج، خیلی نتایج دلگرم کننده‌ای نیست؛ ممکن است فردا این همه جوان نداشته باشیم؛ ما باید کشور را برای آن روز ثروتمند کنیم. اگر آن روزی که ما جوان کم داریم، کشور ثروتمند نباشد، نمی تواند دیگر ثروتمند بشود. این هم دلیل چهارم برای اینکه امروز باید رشد ایجاد کنیم تا کشور ثروتمند بشود برای اینکه فردای محتمل که این قدر جوان نداریم، واقعاً کشور بتواند خودش را اداره کند.

● سند جنگ جهانی جمعیتی آمریکا

برخی از بررسی ها نشان می دهد تحولات جمعیتی نیم قرن اخیر بیشتر متأثر از سندی به نام «ان اس ام ۲۰۰» است. این سند پایه گذار مطالعات امنیت ملی ایالات متحده آمریکا است. فیدع و مبتکر آن «هنری کسینجر» است. وی در آن زمان مشاور وزارت امور خارجه بود و بعدها به عنوان وزیر امور خارجه‌ی آمریکا منصوب می شود. محور اصلی این سند که بقیه‌ی سیاست ها بر محور آن شکل می گیرد این است که روند فزاینده‌ی رشد جمعیت جهانی در بسیاری از کشورها (غیرتوسعه یافته یا نیمه توسعه یافته) در راستای منافع ملی ایالات متحده آمریکا نیست. چراکه این رشد جمعیتی باعث عدم تأمین منافع مادی آمریکا در حوزه های مختلف در آن کشورها می شود؛ بنابراین سطوح مختلفی از اقدامات را در نظر می گیرند. بیشتر تلاش آمریکا بر کشورهای

متمرکز است که در چارچوب فکری و اندیشه‌ی ای ایالات متحده‌ی آمریکا و کشورهای غربی نیستند. در این سند، سیاست ها و راهکارهای مورد نظر، چگونگی همکاری سازمان های بین المللی، چگونگی ترغیب رهبران این کشورها و حتی برنامه های سطح های مختلف این کشورها را مورد توجه قرار می دهند و بر اساس آن برنامه ریزی می کنند. در گام اول یازده کشور را مورد توجه قرار می دهند که عبارت اند از: هندوستان، بنگلادش، پاکستان، نیجریه، مکزیک، برزیل، فیلیپین، تایلند، مصر، اتیوپی و کلمبیا. این سند را در کشورهای مذکور و حتی بعضی قومیت های مختلف در ایالات متحده آمریکا اجرا می کنند. بعد از آن، اجرای سند را به کشورهایی که کانون اهدافشان بوده تعمیم می دهند. این سند بسیار دقیق، هوشمندانه و بی نظیر نوشته شده و تمام سیاست ها، برنامه ریزی ها و اقدامات اجرایی را در یک ارتباط درهم تنیده و پیچیده در نظر گرفته است. حتی برای شرایط خاص (مثل اینکه اگر کشوری نخواست آن را اجرا کند یا گروه هایی در کشور مخالف اجرای آن بودند) فکر شده و نقش آمریکا در آن تعریف شده است. نکته ای که در این سند مورد توجه قرار گرفته این است که یک استحاله‌ی فرهنگی لازمی اجرای این سیاست است. چراکه برای کاهش فرزند آوری، حتماً مردم چون و چرا خواهند داشت و اقوام و ملیت های مختلف به دلایل متعدد از خودشان مقاومت نشان داده و برخورد سخت حاکمیتی هم نمی تواند کاری از پیش ببرد. بنابراین برنامه ریزی ها به گونه ای انجام شده تا از لحاظ فرهنگی، کاهش موالیید تبدیل به یک خواست درونی شود تا کشورها متقاضی انجام آن باشند. برای این امر، تغییر افکار

و رویکردها بسیار ضروری است. در واقع برای اجرای این سیاست، سلسله ای از اقدامات فرهنگی، سیاسی و اجتماعی را متناسب با شرایط مکانی و زمانی مورد توجه قراردادند؛ از دخالت در نظام آموزشی و سوق دادن بعضی از اصناف به سمت سرمایه داری گرفته تا بالا بردن شاخص های فرزند آوری در آن کشورها. با چنین مبنایی اگر شاخص های بهداشتی در آن کشورها پایین باشد، مرگ و میر فرزندانشان هم زیاد شده و در نتیجه به سمت فرزند آوری بیشتر سوق پیدا می کنند؛ یعنی مجموعه ای از این جنس اقدامات را انجام می دهند تا تغییر نگرش و استحاله‌ی فرهنگی مدنظر نسبت به این موضوع صورت گیرد.

یکی از کلیدی ترین نکات این سند (و از جمله دلالت های مرکزی سند) که اجرایی سازی آن را در کشورهای مختلف آسان تر نموده، به کارگیری نخبگان جامعه است. هنری کسینجر و همکارانش در این سند اشاره دارند که باید رهبران جوامع و نخبگان تأثیرگذارشان را به لحاظ فکری اقناع کنیم و به این نتیجه برسیم که افزایش جمعیت در کشورشان تأمین کننده‌ی منافع سیاسی و اقتصادی آن ها نیست. یکی دیگر از نکات مهم در این سند، تغییر نگرش نسل های آینده است. سند برنامه های چند لایه در سطوح و موضوعات مختلف و برای گروه های سنی متفاوت دارد. بخشی از این برنامه ها برای افرادی در سنین باروری در نظر گرفته شده است؛ اما نسل های آینده در متن سند گنجانده شده اند. سند به گونه ای تنظیم شده است تا نسلی که در دبستان مشغول به تحصیل هستند، با نگرش ضرورت کاهش جمعیت پرورش یابند. با چنین تغییر نگرشی پیش بینی شد که در بازه‌ی زمانی بیست یا سی ساله، به اهداف سند برسند. بنابراین سند مذکور بسیار جامع و بین المللی است که مبنای بسیاری از تحولات جمعیتی نیم قرن اخیر قرار گرفته است. سند NSSM۲۰۰ را می توان در این جمله خلاصه کرد: تصویری جامع و مانع از شبکه ای از فرصت ها و چالش ها برای تغییر نگرش درونی ملت ها جهت کاهش باروری و جمعیت ارائه می دهد. متأسفانه این سند به طور کامل ترجمه نشده و ابعاد علمی آن در داخل و خارج از کشور بیان نگردیده است؛ اما از اسناد تأثیرگذار در تحولات جمعیت است. امید است محققان این عرصه نسبت به تبیین و عبرت گرفتن از آن اقدام کنند. چراکه این سند هر چند قبلاً نوشته شده، مبنای بسیاری از این روندهای جمعیتی در ایران و دنیا بوده است.

برای شنیدن پادگست این مطلب بازگردوبسوروا سکن کنید.

امیدآینده

نشریه اختصاصی جمعیت و خانواده

خانواده‌ها، جوانها باید تولید مثل را زیاد کنند. اگر بتوانیم این نسل جوانی را که امروز داریم، در دوره های آینده این کشور حفظ کنیم، همه‌ی مشکلات کشور را اینها حل میکنند؛ با آن آمادگی، نشاط، شوق و استعدادی که در نسل جوان ایرانی وجود دارد.

مُشکِلِ کِشور را
نَسَلِ آینده
حَلّ خواهد کرد

شماره ۶
۹۶/۷/۱۹
مهر انقلاب

امیدآینده | نشریه اختصاصی جمعیت و خانواده | سال اول شماره ۶ | آبان ۱۴۰۲

ارتباط با ما: @omid_ayandeh

با اسکن بارکد روبرو، به صفحه ما در ایستا متصل شوید.

شما کنشگران حوزه جمعیت می‌توانید خاطرات یا اخبار فعالیت‌های خود را برای ما ارسال کنید...